

บทที่ 5

การอภิปรายผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การประเมินผลตามสภาพจริงของครูในโรงเรียนประถมศึกษาใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ ผู้วิจัยขออภิปรายผลการวิจัยครอบคลุมสาระสำคัญเกี่ยวกับ สรุปลผลการวิจัย การอภิปรายและข้อเสนอแนะ ซึ่งจะแยกกล่าวตามลำดับดังนี้

สรุปลผลการวิจัย

การสรุปลผลการวิจัยเรื่อง การประเมินผลตามสภาพจริงของครูในโรงเรียนประถมศึกษาใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ ผู้วิจัยขอเสนอสรุปลผลการวิจัยครอบคลุมสาระสำคัญเกี่ยวกับ วัตถุประสงค์ สมมุติฐาน กลุ่มตัวอย่าง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย การวิเคราะห์ข้อมูลและสรุปลผลการวิจัย ตามลำดับดังนี้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความรู้ ความเข้าใจในการประเมินผลตามสภาพจริงของครูในโรงเรียนประถมศึกษาใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้
2. เพื่อศึกษาการปฏิบัติในการประเมินผลตามสภาพจริงของครูในโรงเรียนประถมศึกษาใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้
3. เพื่อศึกษาความแตกต่างในด้านความรู้ความเข้าใจ และการปฏิบัติ ในการประเมินผลตามสภาพจริงของครูในโรงเรียนประถมศึกษาใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ ในแต่ละด้านโดยจำแนกตามตัวแปร เพศ สถานภาพการสมรส ประสบการณ์ในการทำงาน ขนาดโรงเรียน ช่วงชั้นที่สอน จังหวัดที่สอน และประสบการณ์ในการฝึกอบรมเกี่ยวกับการประเมินผลตามสภาพจริง
4. เพื่อศึกษาปัญหาและข้อเสนอแนะในการประเมินผลตามสภาพจริงของครูในโรงเรียนประถมศึกษาใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้

14. ครูที่มีประสบการณ์ในการฝึกอบรมเกี่ยวกับการประเมินตามสภาพจริงต่างกัน มีการปฏิบัติ ในการประเมินผลตามสภาพจริงใน โรงเรียนประถมศึกษาใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ แตกต่างกัน

กลุ่มตัวอย่าง

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย คือ ครูที่สอนในโรงเรียนประถมศึกษาใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ ได้แก่ จังหวัด ปัตตานี ยะลา และนราธิวาส ปีการศึกษา 2548 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ จำนวน 386 คน ซึ่งได้มาโดยการสุ่มแบบแบ่งชั้นตามสัดส่วน (Proportional Stratified Random Sampling) ตามขนาดของโรงเรียนและจังหวัด

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เพื่อศึกษาการประเมินผลตามสภาพจริง ของครูในโรงเรียนประถมศึกษาใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ ได้แก่แบบสอบถามความรู้ความเข้าใจ และการปฏิบัติในการประเมินผลตามสภาพจริง แบ่งออกเป็น 4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบ แบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist) ประกอบด้วย เพศ สถานภาพการสมรส ประสบการณ์ในการทำงาน ขนาดโรงเรียน ช่วงชั้นที่สอน จังหวัดที่สอนและประสบการณ์ในการฝึกอบรมเกี่ยวกับการประเมินผลตามสภาพจริง

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับระดับความรู้ความเข้าใจในการประเมินผลตามสภาพจริง ในเรื่อง ความรู้ทั่วไปในการประเมินผลตามสภาพจริง วิธีการและเครื่องมือที่ใช้ในการประเมินผลตามสภาพจริง มีความเชื่อมั่นเท่ากับ .996

ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับระดับการปฏิบัติในการประเมินผลตามสภาพจริง ของครู ในเรื่องกระบวนการหรือขั้นตอนที่ใช้ในการประเมินผลตามสภาพจริง มีความเชื่อมั่นเท่ากับ .997

ตอนที่ 4 แบบสอบถามปลายเปิดเกี่ยวกับการปฏิบัติ ปัญหาและข้อเสนอแนะในการประเมินผลตามสภาพจริงของครู มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .998

การเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย

ในการเก็บรวบรวมข้อมูลผู้วิจัยขออนุญาตผู้อำนวยการเขตพื้นที่การศึกษาใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ ปัตตานี ยะลาและนราธิวาส รวม 6 เขตพื้นที่การศึกษา โดยผู้วิจัยนำหนังสือแนะนำตัวจากสำนักงานบัณฑิตศึกษา ประจำคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี และ ผู้วิจัยนำหนังสือนำเสนอและแบบสอบถามถึงผู้บริหาร โรงเรียนด้วยตนเอง โดยใช้วิธีการใส่แบบสอบถามลงในซอง 1 ซองต่อกลุ่มตัวอย่างจำนวน 1 คน หลังจากส่งแบบสอบถามแล้ว 15 วันผู้วิจัยไปติดตามและรับแบบสอบถามคืนด้วยตนเองที่โรงเรียน เมื่อได้รับแบบสอบถามคืน ผู้วิจัยดำเนินการตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์ของการตอบแบบสอบถาม พบว่า ครูที่เป็นกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 329 คน กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงคิดเป็นร้อยละ 70.82 เป็นครูที่สมรสแล้วร้อยละ 66.57 มีประสบการณ์ทำงานมากกว่า 10 ปี ร้อยละ 45.28 ปฏิบัติงานในโรงเรียนขนาดเล็ก ร้อยละ 9.12 ขนาดกลาง ร้อยละ 41.64 และขนาดใหญ่ ร้อยละ 49.24 สอนช่วงชั้นที่ 1 ร้อยละ 47.74 ช่วงชั้นที่ 2 ร้อยละ 38.60 และสอนทั้งสองช่วงชั้นร้อยละ 13.68 โรงเรียนที่สอนอยู่ในจังหวัดปัตตานีร้อยละ 32.22 ยะลาร้อยละ 25.23 และนราธิวาร์้อยละ 42.55 และส่วนใหญ่มีประสบการณ์ในการฝึกอบรมเกี่ยวกับการประเมินผลตามสภาพจริง จำนวน 1 – 2 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 54.10

การวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัย

การวิเคราะห์ข้อมูลผู้วิจัยนำข้อมูลมาวิเคราะห์ด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติใช้วิธีวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

1. หาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของข้อมูลด้านสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ระดับความรู้ความเข้าใจ และระดับการปฏิบัติในการประเมินผลตามสภาพจริงของครูในโรงเรียนประถมศึกษา 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้
2. หาค่าการทดสอบเอฟ (F – test) เพื่อเปรียบเทียบระดับความรู้ความเข้าใจ ระดับการปฏิบัติในการประเมินผลตามสภาพจริงของครูในโรงเรียนประถมศึกษาใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ตามตัวแปร เพศ สถานภาพการสมรส ประสบการณ์ในการทำงาน ขนาดโรงเรียน ช่วงชั้นที่สอน จังหวัดที่สอนและประสบการณ์ในการฝึกอบรมเกี่ยวกับการประเมินผลตามสภาพจริง
3. ทดสอบความแตกต่างค่าเฉลี่ยรายคู่ หลังจากพบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยด้วยวิธีการของทูกีย์ หรือ HSD (Honestly significant difference)

4. หาค่าความถี่ (Frequency) เกี่ยวกับการปฏิบัติ ปัญหาและข้อเสนอแนะในการประเมินผลตามสภาพจริงของครูใน โรงเรียนประถมศึกษาใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้

สรุปผลการวิจัย

ผลการวิจัยสรุปประเด็นสำคัญได้ดังนี้

1. ผลการศึกษาระดับความรู้ความเข้าใจของครูในโรงเรียนประถมศึกษา 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยรวมและรายด้าน พบว่า ครูมีความรู้ความเข้าใจในการประเมินผลตามสภาพจริง ด้านความรู้ทั่วไปในการประเมินผลตามสภาพจริง โดยรวมในระดับควรปรับปรุงบ้าง กล่าวคือ ครูควรเรียนรู้ด้านความรู้ทั่วไปในการประเมินผลตามสภาพจริงเพิ่มเติมบ้าง จึงสามารถนำความรู้ในการประเมินผลตามสภาพจริงไปใช้ได้ และครูมีความรู้ความเข้าใจด้านวิธีการและเครื่องมือที่ใช้ในการประเมินผลตามสภาพจริง อยู่ในระดับปานกลาง

2. ผลการศึกษาความแตกต่างของความรู้ความเข้าใจในการประเมินผลตามสภาพจริงของครูในโรงเรียนประถมศึกษาใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยรวมและรายด้าน จำแนกตามตัวแปร เพศ สถานภาพการสมรส ประสบการณ์ในการทำงาน ขนาดโรงเรียน ช่วงชั้นที่สอน จังหวัดที่สอน และประสบการณ์ในการฝึกอบรมเกี่ยวกับการประเมินผลตามสภาพจริง พบว่า

2.1 ครูที่มีเพศต่างกัน คือ ครูเพศชายและครูเพศหญิง มีความรู้ความเข้าใจในการประเมินผลตามสภาพจริง โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

2.2 ครูที่มีสถานภาพการสมรสต่างกัน มีความรู้ความเข้าใจในการประเมินผลตามสภาพจริง โดยรวมไม่แตกต่างกัน

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ครูที่มีสถานภาพการสมรสต่างกันคือ ครูที่สมรสแล้วและครูที่เป็นโสดมีความรู้ความเข้าใจในด้านวิธีการและเครื่องมือที่ใช้ในการประเมินผลไม่แตกต่างกัน แต่ด้านความรู้ทั่วไปในการประเมินผลตามสภาพจริงพบว่า ครูที่สมรสแล้วมีความรู้ความเข้าใจในการประเมินผลตามสภาพจริงมากกว่าครูที่เป็นโสด อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05 กล่าวคือ ครูที่สมรสแล้วสามารถนำความรู้ความเข้าใจในการประเมินผลตามสภาพจริงไปใช้ได้มากกว่าครูที่เป็นโสด

2.3 ครูที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่างกัน มีความรู้ความเข้าใจในการประเมินผลตามสภาพจริง โดยรวมไม่แตกต่างกัน

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ครูที่มีประสบการณ์ในการทำงานน้อยกว่า 5 ปี มีความรู้ความเข้าใจในด้านความรู้ทั่วไปในการประเมินผลตามสภาพจริงน้อยกว่าครูที่มีประสบการณ์ในการทำงาน 5 – 10 ปี และมากกว่า 10 ปี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 กล่าวคือ ครูที่มีประสบการณ์ในการทำงานน้อยกว่า 5 ปี สามารถนำความรู้ความเข้าใจในการประเมินผลตามสภาพจริงไปใช้ได้น้อยกว่าครูที่มีประสบการณ์ในการทำงาน 5 – 10 ปี และมากกว่า 10 ปี ส่วนด้านวิธีการและเครื่องมือที่ใช้ในการประเมินผลตามสภาพจริงไม่แตกต่างกัน

2.4 ครูที่สอนในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน คือ ขนาดเล็ก ขนาดกลางและขนาดใหญ่ มีความรู้ความเข้าใจในการประเมินผลตามสภาพจริง โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

2.5 ครูที่สอนในช่วงชั้นต่างกัน คือ ช่วงชั้นที่ 1 ช่วงชั้นที่ 2 และช่วงชั้นที่ 1 และ 2 มีความรู้ความเข้าใจในการประเมินผลตามสภาพจริง โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

2.6 ครูที่สอนในจังหวัดปัตตานีมีความรู้ความเข้าใจในการประเมินผลตามสภาพจริง โดยรวมมากกว่าครูที่สอนในจังหวัดยะลาและนราธิวาส อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 กล่าวคือ ครูที่สอนในจังหวัดปัตตานีสามารถนำความรู้ความเข้าใจในการประเมินผลตามสภาพจริงไปใช้ได้มากกว่าครูที่สอนในจังหวัดยะลาและนราธิวาส

เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ครูที่สอนในจังหวัดปัตตานีมีความรู้ความเข้าใจในด้านความรู้ทั่วไปในการประเมินผลตามสภาพจริงมากกว่าครูที่สอนในจังหวัดนราธิวาสอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 กล่าวคือ ครูที่สอนในจังหวัดปัตตานีสามารถนำความรู้ความเข้าใจด้านความรู้ทั่วไปในการประเมินผลตามสภาพจริงไปใช้ได้มากกว่าครูที่สอนในจังหวัดนราธิวาส

ด้านวิธีการและเครื่องมือที่ใช้ในการประเมินผลตามสภาพจริง พบว่า ครูที่สอนในจังหวัดปัตตานีมีความรู้ความเข้าใจมากกว่าครูที่สอนในจังหวัดนราธิวาสอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 กล่าวคือ ครูที่สอนในจังหวัดปัตตานีสามารถนำความรู้ความเข้าใจด้านวิธีการและเครื่องมือที่ใช้ในการประเมินผลตามสภาพจริงไปใช้ได้มากกว่าครูที่สอนในจังหวัดนราธิวาส

2.7 ครูที่มีประสบการณ์ในการฝึกอบรมเกี่ยวกับการประเมินผลตามสภาพจริงมากกว่า 3 ครั้ง มีความรู้ความเข้าใจในการประเมินผลตามสภาพจริงโดยรวมและรายด้านมากกว่าครูที่ไม่มีประสบการณ์ในการฝึกอบรมเกี่ยวกับการประเมินผลตามสภาพจริงกับครูที่มีประสบการณ์ในการฝึกอบรม 1 – 2 ครั้ง และครูที่มีประสบการณ์ในการฝึกอบรมมากกว่า 3 ครั้ง มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และครูที่มีประสบการณ์ในการฝึกอบรม 1 – 2 ครั้ง มีความแตกต่างกันกับครูที่มีประสบการณ์ในการฝึกอบรมมากกว่า 3 ครั้ง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่าครูที่มีประสบการณ์ในการฝึกอบรมมากกว่า 3 ครั้ง มีความรู้ความเข้าใจในการประเมินผลตามสภาพจริงโดยรวมและรายด้านมากกว่าครูไม่มีที่ประสบการณ์ในการ

ฝึกอบรม และมีประสบการณ์ในการฝึกอบรมเพียง 1 – 2 ครั้ง และครูที่มีประสบการณ์ในการฝึกอบรมมากกว่า 3 มีความรู้ความเข้าใจมากกว่าครูที่มีประสบการณ์ในการฝึกอบรมเพียง 1 – 2 ครั้ง

3. ผลการศึกษาการปฏิบัติในการประเมินผลตามสภาพจริงของครูในโรงเรียนประถมศึกษาใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยรวมและรายด้าน พบว่า ครูในโรงเรียนประถมศึกษาจังหวัดชายแดนภาคใต้มีการปฏิบัติในการประเมินผลตามสภาพจริง โดยรวมและรายด้านทุกด้านอยู่ในระดับที่ครูปฏิบัติบ่อยๆ กล่าวคือ ครูมีการประเมินผลตามสภาพจริงแทบทุกครั้งที่ต้องการทำในการเรียนการสอน

4. ผลการศึกษาความแตกต่างของการปฏิบัติในการประเมินผลตามสภาพจริงของครูในโรงเรียนประถมศึกษาใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้โดยรวมและรายด้าน จำแนกตามตัวแปรเพศ สถานภาพการสมรส ประสบการณ์ในการทำงาน ขนาดโรงเรียน ช่วงชั้นที่สอน จังหวัดที่สอน และประสบการณ์ในการฝึกอบรมเกี่ยวกับการประเมินผลตามสภาพจริง พบว่า

4.1 ครูที่มีเพศต่างกัน คือ ครูเพศชายและครูเพศหญิง มีการปฏิบัติในการประเมินผลตามสภาพจริง โดยรวมไม่แตกต่างกัน

เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ครูเพศหญิงมีการปฏิบัติด้านการกำหนดเวลาและสถานที่ที่จะประเมินมากกว่าครูเพศชาย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 กล่าวคือ ครูเพศหญิงมีการกำหนดเวลาและสถานที่ที่จะประเมินแทบทุกครั้งที่ต้องการทำในการเรียนการสอนมากกว่าครูเพศชาย

4.2 ครูที่มีสถานภาพการสมรสต่างกัน มีการปฏิบัติในการประเมินผลตามสภาพจริง โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

4.3 ครูที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่างกัน มีการปฏิบัติในการประเมินผลตามสภาพจริง โดยรวมไม่แตกต่างกัน

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ครูที่มีประสบการณ์ในการทำงานน้อยกว่า 5 ปี มีการปฏิบัติในด้านการกำหนดผู้ประเมินน้อยกว่าครูที่มีประสบการณ์ในการทำงานมากกว่า 10 ปี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 กล่าวคือ ครูที่มีประสบการณ์ในการทำงานน้อยกว่า 5 ปี มีการกำหนดผู้ประเมินน้อยกว่าครูที่มีประสบการณ์ในการทำงานมากกว่า 10 ปี

4.4 ครูที่สอนในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน คือ ขนาดเล็ก ขนาดกลางและขนาดใหญ่ มีการปฏิบัติในการประเมินผลตามสภาพจริง โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

4.5 ครูที่สอนในช่วงชั้นต่างกัน คือ ช่วงชั้นที่ 1 ช่วงชั้นที่ 2 และช่วงชั้นที่ 1 และ 2 มีการปฏิบัติในการประเมินผลตามสภาพจริง โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

4.6 ครูที่สอนในจังหวัดปัตตานีมีการปฏิบัติในการประเมินผลตามสภาพจริง โดยรวมมากกว่าครูที่สอนในจังหวัดยะลาและนราธิวาส อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 กล่าวคือ ครูในจังหวัดปัตตานีมีการประเมินผลตามสภาพจริงมากกว่าครูที่สอนในจังหวัดยะลาและนราธิวาส

เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ครูที่สอนในจังหวัดปัตตานีมีการปฏิบัติในด้านการกำหนดผู้ประเมินมากกว่าครูที่สอนในจังหวัดนราธิวาสอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 กล่าวคือ ครูที่สอนในจังหวัดปัตตานีมีการกำหนดผู้ประเมินในการประเมินผลตามสภาพจริงมากกว่าครูที่สอนในจังหวัดนราธิวาส

ด้านการเลือกใช้เทคนิควิธีและเครื่องมือในการประเมิน พบว่า ครูที่สอนในจังหวัดปัตตานีมีการปฏิบัติในด้านการเลือกใช้เทคนิควิธีและเครื่องมือในการประเมิน มากกว่าครูที่สอนในจังหวัดนราธิวาสอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 กล่าวคือ ครูที่สอนในจังหวัดปัตตานีมีการเลือกใช้เทคนิควิธีและเครื่องมือในการประเมินผลตามสภาพจริงมากกว่าครูที่สอนในจังหวัดนราธิวาส

ด้านการกำหนดเวลาและสถานที่ที่จะประเมิน พบว่า ครูที่สอนในจังหวัดปัตตานีมีการปฏิบัติในด้านการกำหนดเวลาและสถานที่ที่จะประเมิน มากกว่าครูที่สอนในจังหวัดนราธิวาสอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 กล่าวคือ ครูที่สอนในจังหวัดปัตตานีมีการกำหนดเวลาและสถานที่ที่จะประเมินตามสภาพจริงมากกว่าครูที่สอนในจังหวัดนราธิวาส

ด้านการวิเคราะห์และวิธีการจัดการข้อมูลการประเมิน พบว่า ครูที่สอนในจังหวัดปัตตานีมีการปฏิบัติในด้านการวิเคราะห์และวิธีการจัดการข้อมูลการประเมินมากกว่าครูที่สอนในจังหวัดนราธิวาสอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 กล่าวคือ ครูที่สอนในจังหวัดปัตตานีมีการวิเคราะห์และวิธีการจัดการข้อมูลการประเมินตามสภาพจริงมากกว่าครูที่สอนในจังหวัดนราธิวาส

4.7 ครูที่มีประสบการณ์ในการฝึกอบรมเกี่ยวกับการประเมินผลตามสภาพจริง มากกว่า 3 ครั้งมีการปฏิบัติในการประเมินผลตามสภาพจริง โดยรวมมากกว่าครูที่ไม่มีประสบการณ์ในการฝึกอบรม และครูที่มีประสบการณ์ในการฝึกอบรม 1 – 2 ครั้ง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 กล่าวคือ ครูที่มีประสบการณ์ในการฝึกอบรมเกี่ยวกับการประเมินผลตามสภาพจริงมากกว่า 3 ครั้งมีการประเมินผลตามสภาพจริงทุกด้านซึ่งประกอบด้วย ด้านการกำหนดวัตถุประสงค์และเป้าหมายในการประเมิน ด้านการกำหนดขอบเขตในการประเมิน ด้านการกำหนดผู้ประเมิน ด้านการเลือกใช้เทคนิควิธีและเครื่องมือในการประเมิน ด้านการกำหนดเวลาและสถานที่ที่จะประเมิน ด้านการวิเคราะห์และวิธีการจัดการข้อมูลการประเมินและด้านการกำหนดเกณฑ์ในการ

ประเมิน มากกว่าครูที่ไม่มีประสบการณ์ในการฝึกอบรม และครูที่ได้รับการฝึกอบรม 1 – 2 ครั้ง โดยที่ ครูที่มีประสบการณ์ในการฝึกอบรมเกี่ยวกับการประเมินผลตามสภาพจริงมากกว่า 3 ครั้ง มีการปฏิบัติในการประเมินผลตามสภาพจริงทุกด้านมากกว่า ครูที่ไม่มีประสบการณ์ในการฝึกอบรม และ ครูที่มีประสบการณ์ในการฝึกอบรม 1 – 2 ครั้ง มากกว่าครูที่ไม่มีประสบการณ์ในการฝึกอบรม เกี่ยวกับการประเมินผลตามสภาพจริง

5. ผลการศึกษาปัญหาและข้อเสนอแนะในการประเมินผลตามสภาพจริงของครู ในโรงเรียนประถมศึกษาใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ ซึ่งประกอบด้วย 9 ด้านดังต่อไปนี้

5.1 ด้านการวางแผนการวัดและประเมินผลการเรียนในรายวิชาที่สอน ครูมีการวางแผนในการวัดและประเมินการเรียน โดยวิเคราะห์จากหลักสูตร มาตรฐานการเรียนรู้ สาระ การเรียนรู้ และผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง แล้วออกแบบแผนจัดการเรียนรู้ โดยกำหนดวัตถุประสงค์ ของการประเมินให้สอดคล้องกับสาระและผลการเรียนรู้นั้น ๆ และวิเคราะห์จากตัวนักเรียนโดยการ วัดผลก่อนเรียน โดยใช้แบบทดสอบ หรือการซักถาม ก่อนเรียน เพื่อคัดกรองนักเรียนว่ามีความสามารถอยู่ในระดับใด จึงมีการเตรียมเนื้อหาให้ตรงกับผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง แล้วสร้าง เครื่องมือและกำหนดวิธีการวัดให้สอดคล้องกับผลการเรียนรู้ที่คาดหวังและการจัดกิจกรรมการ เรียนรู้ ปัญหาและข้อเสนอแนะ ได้แก่ นักเรียนมีความแตกต่างในระดับการรับรู้ค่อนข้างมาก ไม่มี ความพยายามในการทำงาน ไม่ปรับปรุงงาน ไม่ตั้งใจในการปฏิบัติงานเท่าที่ควร ไม่มีความ รับผิดชอบ นักเรียนอ่านหนังสือไม่ได้เป็นส่วนใหญ่ มีสมาธิในการเรียนในระยะสั้น ใช้เวลาในการ ทำงานมากเกินไป ขาดอุปกรณ์การเรียน นักเรียนขาดเรียนบ่อย ครูเสียเวลาในการวิเคราะห์ อัตราส่วนตามผลการเรียนรู้ที่คาดหวังหลายเรื่อง ไม่สามารถประเมินไปตามที่กำหนดในผลการ เรียนรู้ที่คาดหวังเนื่องจากนักเรียนอ่านหนังสือไม่ออก ไม่สามารถดำเนินการได้ครบทุกสาระที่สอน ขาดความรู้ในการวิเคราะห์หลักสูตร ขาดทักษะในการสร้างเครื่องมือวัด ขาดความรู้ในด้านการวัด และประเมินผลในรูปแบบอื่น ๆ

5.2 ด้านการกำหนดเป้าหมายในการประเมินผลการเรียน ครูได้วางเป้าหมาย ให้สอดคล้องกับเกณฑ์คุณภาพที่โรงเรียนได้กำหนดไว้ในหลักสูตร มาตรฐานการเรียนรู้ ผลการ เรียนรู้ที่คาดหวังรายปี รายภาคและเนือหารายวิชาตามกลุ่มสาระ โดยกำหนดเป็นชิ้นงานที่นักเรียน ต้องปฏิบัติ คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล โดยไม่ตั้งเป้าหมายสูงเกินไป นักเรียนที่อยู่ใน ระดับต่างกันควรมีเป้าหมายที่ต่างกันไปด้วยและมีการกำหนดเกณฑ์การประเมินที่ ส่วนปัญหาและ ข้อเสนอแนะ คือ เมื่อกำหนดเป้าหมายแล้วไม่เป็นไปตามเป้าที่กำหนด เนื่องจากนักเรียนขาดเรียน และประเมินได้ไม่ครอบคลุม นั่นคือประเมินได้เฉพาะความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาเท่านั้น ไม่ สามารถนำผลการประเมินไปประยุกต์ใช้ได้ นอกจากนี้นักเรียนไม่ให้ความสำคัญกับการประเมิน

และต้องเวลาในการประเมินมากเนื่องจากศักยภาพในด้านการเรียนของนักเรียนต่างกัน โดยที่นักเรียนบางรายจะต้องประเมินหลายครั้งถึงจะผ่าน ส่วนข้อเสนอแนะมี ดังนี้คือ ในการจัดทำแผนการเรียนรู้ในแต่ละแผนควรมีการประเมินที่หลากหลาย วิธีการประเมินที่ดีควรใช้เกณฑ์ของ Rubric ในการกำหนดค่าหรือระดับของคะแนนควรแจ้งให้นักเรียนทราบ และการประเมินโดยนักเรียนและผู้ปกครอง บางครั้งจะได้ข้อมูลที่ไม่ตรงกับความเป็นจริง

5.3 ด้านการกำหนดขอบเขตในการประเมินผล ครูได้กำหนดขอบในการประเมินให้ครอบคลุมในด้าน พุทธิพิสัย ทักษะพิสัยจิตพิสัย มีการประเมินทั้งทางด้านความรู้ ด้านทักษะกระบวนการ ด้านเจตคติ และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ มีปัญหาและข้อเสนอแนะ คือ นักเรียนมีพื้นฐานด้านความรู้ ในวิชาทักษะอ่อนมาก ทั้งทางด้าน การพูด การอ่าน การเขียน การคิด วิเคราะห์สังเคราะห์และเขียนสื่อความ และครูไม่สามารถประเมินตามแผนที่กำหนดไว้ เนื่องจากมีข้อจำกัดในด้านเวลา เกิดความยุ่งยากในการกรอกคะแนนเนื่องจากไม่มีแบบประเมินที่แน่นอน ควร มีแบบประเมินเป็นชิ้นงานทุกด้านให้ชัดเจน ครูประเมินได้ไม่ครบทุกด้าน ส่วนใหญ่ประเมินได้เพียงหนึ่งหรือสองด้าน คือด้านความรู้ความเข้าใจและด้านทักษะกระบวนการ ควรมีการสนับสนุนให้ครูสามารถประเมินได้ครบทั้งสามด้าน

5.4 ด้านการกำหนดผู้ประเมินผลการเรียน ครูมีการกำหนดให้ครูประจำชั้น ผู้ปกครอง นักเรียน และเพื่อนนักเรียนได้ประเมินร่วมกับครูผู้สอนในด้านทักษะกระบวนการ เช่น แฟ้มสะสมงาน งานกลุ่ม และด้านเจตคติหรือคุณลักษณะอันพึงประสงค์ เช่นการมีส่วนร่วม ผลงาน มีระเบียบสะอาดสวยงาม มีการนำความคิดริเริ่มในการนำวิชาศิลปะมาตกแต่งชิ้นงาน มีปัญหาและข้อเสนอแนะ คือ ผู้ปกครองไม่มีเวลา ไม่สะดวก ไม่เข้าใจเครื่องมือและรายการประเมินทำให้ได้ข้อมูลที่ไม่ครบถ้วน ซึ่งครูจะต้องทำความเข้าใจให้ถูกต้องตรงกันของผู้ประเมินทุกฝ่าย โดยกำหนดเวลาที่แน่นอนให้ผู้ปกครองได้มาพบปะกับครูประจำชั้นและครูผู้สอน

5.5 ด้านการใช้เครื่องมือและเทคนิควิธีในการประเมินผลตามสภาพจริง ครูใช้เครื่องมือและวิธีการที่หลากหลาย เช่น แบบทดสอบ แฟ้มสะสมงาน แบบสังเกตพฤติกรรม แบบบันทึกการตรวจผลงาน แบบสัมภาษณ์ แบบฝึกหัด ใบงาน แบบทดสอบก่อนเรียนหลังเรียน แบบประเมินตนเอง แบบประเมินการทำงานกลุ่ม แบบสำรวจความคิดเห็นของนักเรียน เป็นต้น วิธีการที่ครูใช้มากที่สุดคือ วิธีการสังเกต สนทนา โต้ตอบ การมีปฏิสัมพันธ์ การมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมต่าง ๆ เช่น การอภิปราย การแสดงความคิดเห็น มีปัญหาและข้อเสนอแนะ คือ ขาดเครื่องมือและขาดความรู้ความเข้าใจในการออกแบบเครื่องมือ เทคนิควิธีการใช้เครื่องมือที่ถูกต้องในการประเมิน ดังนั้น ฝ่ายนิเทศติดตามผล และผู้บริหารของโรงเรียน ควรมีการอบรมให้ครูสามารถสร้างและใช้

เครื่องมืออย่างถูกต้อง เพื่อให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ที่แท้จริง นอกจากนี้ครูไม่สามารถประเมินได้ครอบคลุมตามจุดประสงค์การเรียนรู้เนื่องจากมีข้อจำกัดในด้านเวลา

5.6 ด้านการกำหนดเวลาและสถานที่ในการประเมิน ครูได้กำหนดเวลาดังนี้ คือ ก่อนเรียน ขณะที่นักเรียนทำกิจกรรมหรือระหว่างเรียน และเมื่อสิ้นสุดกิจกรรมหรือหลังเรียน เมื่อจบบทเรียน ประเมินระหว่างภาค สิ้นปีการศึกษา ทั้งนี้ประเมินได้ตลอดเวลากับทุกสถานการณ์ ส่วนสถานที่ ครูส่วนใหญ่ประเมินที่โรงเรียนในห้องเรียนหรือภายในบริเวณ โรงเรียนทั้งนี้ขึ้นอยู่กับแผนการจัดการเรียนรู้ และเครื่องมือที่ใช้สำหรับการประเมินของครูแต่ละคน เช่น ห้องสมุด สนามเด็กเล่น สวนหย่อม เป็นต้น มีปัญหาและข้อเสนอแนะ คือ ครูไม่สามารถประเมินผลได้ตามที่กำหนด เนื่องจากขาดการเตรียมการ การประเมินในห้องเรียนมีข้อจำกัดคือ ไม่สามารถดูพฤติกรรมของนักเรียนที่แท้จริงได้ ควรมีเกณฑ์การประเมินในรูปแบบต่าง ๆ การประเมินก่อนสอนจะเกิดอุปสรรคเนื่องจากนักเรียนใช้เวลาในการทำงานมากเกินไป การประเมินนอกห้องเรียนครูต้องระวังตัวเป็นพิเศษเนื่องจากสถานการณ์ความไม่สงบในภาคใต้

5.7 ด้านการจัดเก็บข้อมูลและวิเคราะห์ผลที่ได้จากการประเมิน ครูได้จัดเก็บและวิเคราะห์ข้อมูลตามผลการเรียนรู้ที่คาดหวังแยกเป็นรายละเอียดการการเรียนรู้ จากการทำงานของนักเรียน รายบุคคล จากเพิ่มสะสมงาน จากการบันทึกข้อมูลของผู้เกี่ยวข้อง ผลการสอบ แบบฝึกหัด ใบงาน โครงงาน ชิ้นงาน กระบวนการคิดในการอภิปรายหาข้อสรุป โดยนำข้อมูลมาวิเคราะห์ ผู้เรียนเป็นรายบุคคลทั้งทางด้านสติปัญญา (เก่ง ปานกลาง และอ่อน) ด้านพฤติกรรมทั้งของตนเองและสังคม ด้านเจตคติและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ เพื่อตรวจสอบ ปรับปรุง และพัฒนาผู้เรียนเป็นรายบุคคล มีปัญหาและข้อเสนอแนะ คือ การเก็บข้อมูลและวิเคราะห์ จะต้องทำเป็นขั้นตอนเป็นระบบที่ค่อนข้างยุ่งยากและต้องใช้เวลา ส่วนใหญ่ไม่ได้นำข้อมูลจากการวิเคราะห์ไปใช้แก้ไขพัฒนาหรือส่งเสริมผู้เรียนให้เป็นระบบครบทุกขั้นตอน ตามหลักการทฤษฎีของ PCDA บางครั้งเก็บข้อมูลไว้เฉย ๆ โดยไม่มีการวิเคราะห์ หรือเก็บข้อมูลเป็นหลักฐานเท่านั้น โดยไม่ได้นำมาพัฒนาผู้เรียน ต้องมีการสอนซ่อมเสริมเพื่อพัฒนาผู้เรียน โดยใช้กิจกรรมเพื่อนสอนเพื่อน เป็นการซ่อมคนอ่อนและเสริมคนเก่ง แต่ครูต้องดูแลแนะนำ

5.8 ด้านการกำหนดเกณฑ์ในการประเมิน ครูส่วนใหญ่ได้กำหนดเกณฑ์เป็นระดับคุณภาพ ร้อยละ 50 ผ่านเกณฑ์ โดยครูได้กำหนดเกณฑ์เป็นของตนเอง ครูจะสร้างเกณฑ์แบบแยกองค์ประกอบ เป็นประเด็นแล้วให้คะแนนโดยกำหนดค่าและบรรยายระดับคุณภาพของรายการประเมิน หรือบางครั้งขึ้นอยู่กับเครื่องมือที่ใช้ในการวัด บ้างกำหนดตามความยากง่ายของแต่ละบทแต่ละวิชา และให้นำหน้าคะแนนเป็นระหว่างภาค 70 ปลายภาค 30 หรือ 80 : 20 เป็นต้น นอกจากนี้ครูบางส่วนได้กำหนดเกณฑ์การประเมินเป็น 4 ส่วน คือ คะแนนจากการวัดความรู้ความเข้าใจและ

ความสามารถ การวัดผลกลางปี การวัดทักษะและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ และการวัดผลปลายปี มีปัญหาและข้อเสนอแนะ คือ นักเรียนส่วนใหญ่ไม่สามารถเรียนรู้ได้ตามเกณฑ์ที่วางไว้ ทำให้ต้องสอนซ่อมเสริมเพื่อให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ที่ดีขึ้น และบางครั้งจำเป็นต้องลดเกณฑ์เพื่อให้นักเรียนผ่าน ส่งผลให้นักเรียนไม่มีคุณภาพ คุณภาพการศึกษาด้อยลงไม่เป็นไปตามเกณฑ์ที่ทางราชการกำหนดหรือคาดหวัง ครูส่วนใหญ่ไม่ได้กำหนดเกณฑ์ร่วมกับผู้เรียน ไม่ได้บอกจุดประสงค์การเรียนรู้ รวมทั้งวิธีการและเครื่องมือที่ใช้ให้ผู้เรียนทราบ

5.9 ด้านการตัดสินผลการเรียนที่ได้จากการประเมิน ส่วนใหญ่ครูตัดสินผลการเรียนโดยใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน 2544 จากระดับคุณภาพเป็น 8 ระดับ ได้แก่ เกรด 0 , 1 , 1.5 , 2 , 2.5 , 3 , 3.5 และ 4 โดยใช้คะแนนจากการสอบ การทำกิจกรรมในระหว่างการเรียนการสอน โครงการงาน แฟ้มสะสมงาน พฤติกรรมการแสดงออก ความคิดสร้างสรรค์ และการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ การอ่าน คิดวิเคราะห์และเขียน ตามเกณฑ์ของโรงเรียนกำหนด โดยใช้เกณฑ์การผ่านและไม่ผ่าน มีปัญหาและข้อเสนอแนะ คือ โรงเรียนให้ลดอัตราการแข่งขันทำให้นักเรียนที่ไม่ผ่านการประเมินครูจำเป็นต้องผ่าน นักเรียนอ่อนด้านการคิดวิเคราะห์มาก การตัดสินผลด้านคุณธรรมจริยธรรม บางโรงเรียนใช้ระดับคุณภาพ 4 ระดับ เกิดช่องว่างระหว่างคะแนนสูง

การอภิปรายผล

ผลการวิจัยเกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจและการปฏิบัติในการประเมินผลตามสภาพจริงของครูในโรงเรียนประถมศึกษาใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ ผู้วิจัยได้อภิปรายตามวัตถุประสงค์ดังนี้

1. การศึกษาความรู้ความเข้าใจของครูในโรงเรียนประถมศึกษาใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ ในด้านความรู้ทั่วไปในการประเมินผลตามสภาพจริง ซึ่งประกอบด้วย ความหมาย ความแตกต่างของการประเมินแบบเดิมกับการประเมินผลตามสภาพจริง ลักษณะ แนวคิดพื้นฐาน หลักการ ความสำคัญ ข้อดี ข้อจำกัด กระบวนการหรือขั้นตอนในการประเมิน เกณฑ์ที่ใช้ในการประเมิน ตลอดจนการตัดสินผลการเรียนตามสภาพจริง พบว่า อยู่ในระดับที่ควรปรับปรุงบ้าง กล่าวคือ ครูในโรงเรียนประถมศึกษา 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้มีความรู้ทั่วไปในการประเมินผลตามสภาพจริงอยู่ในระดับที่ควรเรียนรู้เพิ่มเติมบ้างจึงสามารถนำความรู้เหล่านั้นไปใช้ได้ สอดคล้องกับงานวิจัยของสุชาดา เรืองดำ (2546 : 104) ซึ่งศึกษาปัญหาการจัดการเรียนการสอนวิชาพลศึกษา ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ ในด้านการวัดและประเมินผลพบว่า ครูไม่มีความรู้ความเข้าใจ

เกี่ยวกับการวัดและประเมินผลตามหลักสูตรที่กำหนดไว้ ไม่มีการประเมินผลด้วยวิธีการที่หลากหลายและไม่มีการประเมินผลตามสภาพจริง และสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุวรรณรัตน์ (2542 อ้างถึงในสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, 2544 :357 – 358) เรื่อง การประเมินผลตามสภาพที่แท้จริงสู่การปฏิบัติเพื่อพัฒนาครูอาจารย์และบุคลากรทางการศึกษาสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดบุรีรัมย์ ซึ่งพบว่า ครู อาจารย์และบุคลากรทางการศึกษาจำนวน 1,005 คน มีความรู้เข้าใจในการประเมินผลตามสภาพที่แท้จริงน้อย ร้อยละ 47.33 น้อยที่สุด ร้อยละ 10 และไม่มีความรู้ในเรื่องนี้เลย ร้อยละ 2.74 การที่ผลการวิจัยโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง อาจเป็นเพราะครุมองว่า การประเมินผลตามสภาพจริงเป็นสิ่งยุ่งยากในการปฏิบัติเพราะการจะดำเนินการดังกล่าวนี้ได้ ครูจะต้องเตรียมพร้อมในการจัดกระบวนการเรียนสอนให้แล้วเสร็จทั้งระบบ การประเมินผลจึงจะเกิดประสิทธิภาพต่อผู้เรียน ซึ่งการปฏิบัติในชั้นตอนนี้เป็นไปตามที่กรมวิชาการ (2534 : 17) กำหนดแนวปฏิบัติไว้ในคู่มือการประเมินผลการเรียนตามหลักสูตรประถมศึกษาพุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2533) ให้ครูวางแผนการประเมินตั้งแต่ต้นปี เพราะจุดประสงค์บางจุดประสงค์ โดยเฉพาะจุดประสงค์ด้านค่านิยม / คุณธรรม / จริยธรรม จะต้องใช้ระยะเวลาในการสังเกต พฤติกรรมเป็นเวลายาวนานต่อเนื่องตลอดปีแล้วจึงสรุปผลการประเมินในจุดประสงค์นั้นได้ หรือจุดประสงค์ด้านทักษะพิสัยในส่วนที่เน้นกระบวนการ จะต้องสังเกต พฤติกรรมการนำไปปฏิบัติจริงอย่างใกล้ชิด ผู้สอนจึงควรทำความเข้าใจในจุดประสงค์ต่างๆ ที่จะจัดกิจกรรมอย่างไรและจะ วัดผลประเมินผล อย่างไร และ อีกประการหนึ่งนั้นครูอาจจะไม่มีความรู้เรื่องนี้อย่างชัดเจนเพราะยังคงคิดว่าเป็นเรื่องใหม่ ไม่มีเวลาศึกษารายละเอียดในคู่มือประเมินผลแต่ทำการประเมินผลตามที่เพื่อนครูปฏิบัติเป็นแบบอย่างต่อๆ กันมา จึงไม่ทราบว่า ในคู่มือการประเมินผลการเรียนได้เน้นการประเมินผลตามสภาพการเรียนรู้อันจริงของผู้เรียน

ส่วนด้านวิธีการและเครื่องมือในการประเมินผลตามสภาพจริง ได้แก่ การประเมินโดยวิธีการสังเกต การสัมภาษณ์ การใช้แบบทดสอบวัดความสามารถที่เป็นจริง การประเมินโดยเพิ่มสะสมงาน การประเมินตนเอง การประเมินโดยการสอบถาม รวมทั้งวิธีการและเครื่องมืออื่น ๆ เช่น การตรวจผลงาน การศึกษารายกรณี พบว่า อยู่ในระดับปานกลาง กล่าวคือ ครูมีความรู้ความเข้าใจในวิธีการและเครื่องมือในการประเมินผลตามสภาพจริงที่สามารถนำไปใช้ได้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ประสงค์ สกุลขันธ์ (2544 : บทคัดย่อ) ที่พบว่า ครูในโรงเรียนประถมศึกษามีความรู้ความเข้าใจในการวัดและประเมินผลการเรียนตามสภาพจริงอยู่ในระดับปานกลาง (ร้อยละ 56.78) และงานวิจัยของ อรุณ โยธสิงห์ (2546 : บทคัดย่อ) พบว่า ครูในโรงเรียนนาร่องและโรงเรียนเครือข่ายการใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 มีความรู้ความเข้าใจในการวัดและประเมินผลการเรียนตามสภาพจริงอยู่ในระดับปานกลาง (ร้อยละ 56.34) เช่นเดียวกัน ที่เป็นเช่นนี้

อาจเนื่องมาจากรัฐมนตรีมีนโยบายให้นำมาใช้ในการวัดและประเมินผลการเรียนของนักเรียนร่วมกับวิธีการใช้ข้อสอบแต่เพียงอย่างเดียวซึ่งจะเห็นได้จาก พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 ได้กล่าวไว้ชัดเจน ในหมวดที่ 4 แนวการจัดการศึกษา มาตรา 26 “ให้สถานศึกษาจัดการประเมินผู้เรียน โดยพิจารณาจากพัฒนาการของผู้เรียน ความประพฤติ การสังเกตพฤติกรรมการเรียน การร่วมกิจกรรม และการทดสอบควบคู่ไปในกระบวนการเรียนการสอนตามความเหมาะสมของแต่ละระดับและรูปแบบการศึกษา” (พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ, 2542 :14) และหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2544 ได้กำหนดหลักเกณฑ์การประเมินผลการเรียน โดยให้ประเมินผลการเรียนตามสภาพจริง มีการจัดอบรมเกี่ยวกับการประเมินผลตามสภาพจริงแล้ว แต่ครูส่วนใหญ่ยังคงไม่เข้าใจหลักการ ซึ่งจากผลการสังเคราะห์งานวิจัยเชิงคุณภาพของกรมวิชาการ (2542 : 70) ที่พบว่า ในขั้นตอนของการประเมินผล ครูทำได้ระดับปานกลาง ครูมีปัญหาความเข้าใจที่ไม่ชัดเจนระหว่างการประเมินผลเพื่อปรับปรุงการเรียนและการประเมินผลเพื่อตัดสินความสามารถของนักเรียน ครูต้องการอบรม เรื่อง การสร้างเครื่องมือและประเมินผลให้ครอบคลุมพฤติกรรมด้านพุทธิพิสัย จิตพิสัย และทักษะพิสัย และวิธีการประเมินตามสภาพจริง จะเห็นได้จากผลการวิจัยของ สุทธิพรรณ ไชยวงศ์ (2534 : บทคัดย่อ) ที่ทำการวิจัย เรื่อง การศึกษาความเข้าใจและวิธีประเมินผลการเรียนตามหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2533) ของ ครูในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ เขตการศึกษา 8 พบว่า ครูมีปัญหา เรื่องเอกสารและตำราเพื่อใช้ศึกษาด้านการประเมินผลกับปริมาณวัสดุอุปกรณ์สำหรับสร้างเครื่องมือประเมินผล และปัญหา เรื่อง การเลือกวิธีประเมินให้เหมาะสมกับสิ่งที่ประเมิน วิธีการในการประเมินผลเพื่อปรับปรุงการเรียนการสอน วิธีการประเมินผล ปลายภาคเรียนและเวลาสำหรับสร้างเครื่องมือวัดและประเมินผล และเหตุผลสำคัญอีกประการ คือ ครูติดยึดกรอบการใช้แบบบันทึกการประเมินผลที่ร่วมกันจัดทำขึ้น จึงดำเนินการประเมินตามกรอบ ไม่มีการประยุกต์ให้เข้ากับกิจกรรมการเรียน การสอนที่ปฏิบัติอยู่จริง และการจัดทำเครื่องมือประเมินผลตามสภาพจริงยังไม่มีหน่วยงานที่รับผิดชอบระดับอำเภอหรือจังหวัดจัดทำเป็นตัวอย่างที่เป็นรูปธรรม นอกจากนั้นครูอาจจะเคยชินกับการประเมินผลรูปแบบเดิม ที่จัดประเมินตามคู่มือการประเมินผลการเรียนเป็นทางการปีละ 2 ครั้ง ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของยาโมริและทิเบตส์ (Yamori and Tibet, 1992) ที่ได้ทำการทดลองใช้เพิ่มสะสมงานของนักเรียนเพื่อพัฒนาการอ่านของนักเรียน พบว่า ปัญหาสำคัญประการหนึ่ง คือ ครูยังติดยึดวิธีการสอนและวิธีวัดผลแบบเดิม เพราะมีความเคยชินและสะดวก และจากการศึกษาครั้งพบว่าครูในโรงเรียนประถมศึกษา 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้มีประสบการณ์ในการทำงานน้อยกว่า 5 ปี ร้อยละ 35.26 และครูไม่มีประสบการณ์ในการฝึกอบรมเกี่ยวกับการประเมินผลตามสภาพจริงร้อยละ 35.26 นั่นคือครู บรรลุใหม่ยังไม่ได้รับ

การอบรมเกี่ยวกับการประเมินผลตามสภาพจริง ด้วยเหตุผลที่กล่าวมาข้างต้นเป็นสาเหตุให้ครูในโรงเรียนประถมศึกษาใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้มีความรู้ความเข้าใจในการประเมินผลตามสภาพจริงโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง

2. การศึกษาการปฏิบัติในการประเมินผลตามสภาพจริงของครูในโรงเรียนประถมศึกษาใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยรวมและรายด้าน ได้แก่ การกำหนดวัตถุประสงค์และเป้าหมายในการประเมิน การกำหนดขอบเขตของการประเมิน การกำหนดผู้ประเมิน การเลือกใช้เทคนิควิธีการและเครื่องมือในการประเมิน การกำหนดเวลาและสถานที่ที่จะประเมิน การวิเคราะห์ผลและวิธีการจัดการข้อมูลการประเมินและการกำหนดเกณฑ์ในการประเมิน พบว่า ครูในโรงเรียนประถมศึกษาจังหวัดชายแดนภาคใต้มีการปฏิบัติในการประเมินผลตามสภาพจริง โดยรวมและรายด้านทุกด้านอยู่ในระดับที่ครูปฏิบัติอยู่บ่อยๆ กล่าวคือ ครูมีการประเมินผลตามสภาพจริงแทบทุกครั้งที่ต้องทำในการเรียนการสอน ซึ่งขัดแย้งกับกับงานวิจัยของประสงค์ สกุลขันธ์ (2544 : บทคัดย่อ) ที่ว่าครูผู้สอนในโรงเรียนนำร่องและโรงเรียนเครือข่ายการใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 มีการนำเอาวิธีการวัดและประเมินผลการเรียนตามสภาพจริงไปใช้ในระหว่างที่มีการเรียนการสอนอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก ใน พ.ศ. 2544 ครูเริ่มใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ฉะนั้นครูยังไม่เห็นความสำคัญของการประเมินผลตามสภาพจริงเท่าที่ควร และครูมีความรู้เข้าใจในเรื่องนี้อยู่ในระดับปานกลางเท่านั้น แต่ในระยะไม่กี่ปีที่ผ่านมา ครูทั่วประเทศเห็นความสำคัญและมีความรู้ความเข้าใจในการประเมินผลตามสภาพจริงมากขึ้นจึงมีการปฏิบัติเกี่ยวกับการประเมินผลตามสภาพจริงมากขึ้นตามลำดับ และเห็นได้จากงานวิจัยของอรุณ โยธสิงห์ (2546 : 83) ที่พบว่ากลุ่มตัวอย่างมีการปฏิบัติในการวัดและประเมินผลการเรียนตามสภาพจริงในระดับสูง โดยโรงเรียนทุกโรงเรียนได้กำหนดหลักเกณฑ์ให้ครูผู้สอนทำการวัดและประเมินผลการเรียนตามสภาพจริง ประเมินผลควบคู่ไปกับการเรียนการสอน และใช้เครื่องมือที่หลากหลาย เช่นการประเมินโดยใช้แฟ้มสะสมงาน การประเมินโดยให้นักเรียนปฏิบัติจริง การตรวจผลงาน การสนทนาซักถาม การสัมภาษณ์ เป็นต้น จะเห็นว่าสอดคล้องกับงานวิจัยครั้งนี้ กล่าวคือ ด้านที่ครูปฏิบัติมากที่สุด คือ การกำหนดวัตถุประสงค์และเป้าหมายในการประเมิน รองลงมาคือด้านการเลือกใช้เทคนิควิธีและเครื่องมือในการประเมิน นอกจากนี้ครูซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่างจากการวิจัยในครั้งนี้ มีประสบการณ์ในการฝึกอบรมเกี่ยวกับการประเมินผลตามสภาพจริงร้อยละ 64.74 ถึงแม้ครูจะมีความรู้ความเข้าใจในการประเมินผลตามสภาพจริงอยู่ในระดับปานกลาง แต่ครูมีความพยายามที่จะปฏิบัติในการประเมินผลตามสภาพจริงในการเรียนการสอน ทำให้ครูในโรงเรียนประถมศึกษาใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้มีการปฏิบัติในการประเมินผลตามสภาพจริงอยู่ในระดับที่ครูปฏิบัติอยู่บ่อย ๆ

3. การศึกษาความแตกต่างในด้านความรู้ความเข้าใจ และการปฏิบัติ ในการประเมินผลตามสภาพจริงของครูในโรงเรียนประถมศึกษาใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ ในแต่ละด้านโดยจำแนกตามตัวแปร เพศ สถานภาพการสมรส ประสบการณ์ในการทำงาน ขนาดโรงเรียน ระดับชั้นที่สอน จังหวัดที่สอน และประสบการณ์ในการฝึกอบรมเกี่ยวกับการประเมินผลตามสภาพจริง ดังนี้

3.1 ครูที่มีเพศต่างกัน คือ ครูเพศชาย และครูเพศหญิง มีความรู้ความเข้าใจในการประเมินผลตามสภาพจริง โดยรวมไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้เนื่องจาก ปัจจุบันไม่ว่าจะเป็นเพศชายหรือเพศหญิง ก็ได้รับการยอมรับว่าเท่าเทียมกัน ผู้หญิงก็สามารถทำในสิ่งที่ผู้ชายทำได้ ไม่ว่าจะเป็นการปกครองประเทศ ซึ่งสังเกตได้จากหลาย ๆ ประเทศมีประธานาธิบดีเป็นผู้หญิง หรือผู้ชายก็สามารถทำในสิ่งที่ผู้หญิงทำได้เช่นกัน เช่น งานที่ต้องใช้งานฝีมือและความประณีต ผู้ชายก็สามารถทำได้เช่นเดียวกับผู้หญิง ในโรงเรียนก็เช่นกัน ครูผู้ชายและครูผู้หญิง ก็ได้รับการมอบหมายงานให้ปฏิบัติไม่ต่างกันมากนัก ซึ่งสังเกตได้ว่ามีครูผู้หญิงสอนพลศึกษา ไม่ได้มีการกำหนดไว้ว่า ผู้บริหารโรงเรียนต้องเป็นชายและเป็นผู้หญิงไม่ได้ และจาก พ.ร.บ. การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ได้กำหนดให้มีมาตรฐานวิชาชีพครู เพื่อเป็นแนวทางการปฏิบัติงานของผู้มีหน้าที่จัดกระบวนการเรียนรู้ โดยไม่ได้แยกเพศว่าเป็นครูเพศชายหรือเพศหญิง แต่ผู้ประกอบการวิชาชีพครูทุกเพศจะต้องยึดถือเป็นแนวทางการปฏิบัติ เช่น

1) ครูต้องจัดการเรียนการสอน โดยยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด รวมถึงจะต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติ และเต็มตามศักยภาพ

2) จัดสาระการเรียนรู้ โดยเน้นความสำคัญทั้งความรู้ คุณธรรม กระบวนการเรียนรู้และบูรณาการตามความเหมาะสมของแต่ละระดับการศึกษา

3) จัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของผู้เรียน โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล

4) ฝึกทักษะ กระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญสถานการณ์ และการประยุกต์ความรู้ มาใช้เพื่อป้องกันและแก้ปัญหา

5) จัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึกการปฏิบัติ ให้ทำได้ คิดเป็น ทำเป็น รักการอ่านและเกิดการใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง

6) จัดการเรียนการสอน โดยผสมผสานสาระความรู้ด้านต่าง ๆ อย่างได้สัดส่วนสมดุลกัน รวมทั้งปลูกฝังคุณธรรม ค่านิยมที่ดีงาม และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ไว้ในทุกวิชา

7) จัดบรรยากาศ สภาพแวดล้อม สื่อการเรียน และอำนวยความสะดวกเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ และมีความรอบรู้ รวมทั้งสามารถใช้การวิจัย เป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้ทั้งนี้ ผู้สอนและผู้เรียนอาจเรียนรู้ไปพร้อมกัน จากสื่อการเรียนการสอน และวิทยาการประเภทต่าง ๆ

8) จัดการเรียนรู้ ให้เกิดขึ้นได้ทุกเวลา ทุกสถานที่ มีการประสานความร่วมมือกับบิดา มารดา ผู้ปกครอง และบุคลากรในชุมชน ทุกฝ่าย เพื่อร่วมกันพัฒนาการเรียน ตามศักยภาพ

9) จัดการประเมินผู้เรียน โดยพิจารณาจากพัฒนาการของผู้เรียน ความประพฤติดังเกิดพฤติกรรมการเรียน การร่วมกิจกรรม และการทดสอบควบคู่ไปในกระบวนการเรียนการสอน ตามความเหมาะสมของแต่ละระดับและรูปแบบการศึกษา เป็นต้น

ดังนั้น เมื่อศึกษาความรู้ความเข้าใจในการประเมินตามสภาพจริงของครูจึงทำให้ครูเพศชายและครูเพศหญิงมีความรู้ความเข้าใจในการประเมินผลตามสภาพจริงโดยภาพรวมไม่แตกต่างกันแต่อย่างใด

ส่วนด้านการปฏิบัติครูเพศชายและครูเพศหญิงมีการปฏิบัติในการประเมินผลตามสภาพจริง โดยรวมไม่แตกต่างกัน แต่เมื่อพิจารณารายด้านเห็นว่า ครูเพศหญิงมีการปฏิบัติด้านการกำหนดเวลาและสถานที่ที่จะประเมินมากกว่าครูเพศชาย กล่าวคือ ครูเพศหญิงมีการกำหนดเวลาและสถานที่ที่จะประเมินแทบทุกครั้งที่ต้องทำในการเรียนการสอนมากกว่าครูเพศชาย ซึ่งสอดคล้ององค์การศึกษาของประจักษ์ เล็กสวาท (บทคัดย่อ : 2517) เกี่ยวกับความรู้สึกรับผิดชอบของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 พบว่า นักเรียนหญิงมีความรู้สึกรับผิดชอบสูงกว่านักเรียนชายอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จากที่ผู้หญิงมีความรู้สึกรับผิดชอบมากกว่าผู้ชาย ทำให้ความรู้สึกลงในการปฏิบัติงานมากกว่าผู้ชาย โดยเฉพาะด้านกำหนดเวลาในการปฏิบัติงานผู้หญิงมีความละเอียดอ่อนในเรื่องเวลามากกว่าครูเพศชาย จึงมีการกำหนดเวลาและสถานที่ที่จะประเมินมากกว่าครูเพศชายทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้หญิงมีบทบาทในสังคมหลายด้านมากขึ้น

3.2 ครูที่มีสถานภาพการสมรสต่างกัน มีความรู้ความเข้าใจในการประเมินผลตามสภาพจริง โดยรวมไม่แตกต่างกันแต่เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ครูที่สมรสแล้วมีความรู้ความเข้าใจในด้านความรู้ทั่วไปในการประเมินผลตามสภาพจริงมากกว่าครูที่เป็นโสด กล่าวคือ ครูที่สมรสแล้วสามารถนำความรู้ความเข้าใจด้านความรู้ทั่วไปในการประเมินผลตามสภาพจริงไปใช้ได้มากกว่าครูที่เป็นโสด ทั้งนี้เนื่องจากบุคคลที่สมรสแล้วถือว่าเป็นบุคคลที่มีวุฒิภาวะมากขึ้น ต้องรับผิดชอบตัวเองและครอบครัวมีความคิดความอ่านเป็นผู้ใหญ่ขึ้น กว่าคนเป็นโสด ตามที่กรมวิชาการ (2542 : 18 – 26) ได้กล่าวว่าการนำวิธีการวัดและประเมินผลตามสภาพจริงไปใช้ในการเรียนการสอน ครูต้องเริ่มต้นอย่างช้าๆ เพื่อนำไปสู่ความเข้าใจและเกิดการยอมรับ ทั้งนี้เพราะการ

ริเริ่มแนวคิดที่ใหม่ๆ หากนำไปใช้อย่างรวดเร็วจะทำให้ครูไม่มีเวลาตรวจสอบ ศึกษาและหาแนวทางที่เหมาะสมในการฝึกฝนในวิธีการใหม่ๆ นั้น โดยปกติแล้วเริ่มใช้นวัตกรรมใหม่อาจจะต้องสร้างความเข้าใจและเปิดโอกาสให้มีการทบทวน ปรับปรุงกระบวนการให้เหมาะสม เพราะครูมักจะ ไม่ยอมรับนวัตกรรมใหม่ หรือหากนำไปใช้รวดเร็วเกินไป อาจไม่ได้ผล ดังนั้นการที่ครูเริ่มต้นอย่างช้าๆ ในการนำวิธีการวัดและประเมินผลตามสภาพจริงไปใช้จึงเป็นสิ่งจำเป็น ซึ่งอาจทำให้ครูที่เป็น โสดเกิดความลำบากในการยอมรับและศึกษาเพื่อให้เกิดความรู้ความเข้าใจได้ ประกอบกับ ครูที่เป็น โสดโดยส่วนใหญ่มีประสบการณ์ในการทำงานยังน้อยและยังไม่เคยได้รับการอบรมเกี่ยวกับการประเมินผลตามสภาพจริงทำให้มีความรู้ความเข้าใจในด้านความรู้ทั่วไปน้อยกว่าครูที่สมรสแล้ว

ส่วนด้านการปฏิบัติในการประเมินตามสภาพจริงของครูในโรงเรียน ประถมศึกษาจังหวัดชายแดนภาคใต้นั้นครูที่สมรสแล้วและครูที่เป็น โสดมีการปฏิบัติในการประเมินผลตามสภาพจริง ไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 ในหมวดที่ 4 แนวการจัดการศึกษา ได้กล่าวถึงสาระสำคัญที่เกี่ยวกับการประเมินผลการเรียนที่สอดคล้องกับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นนักเรียนเป็นศูนย์กลาง ได้กำหนดให้มีการนำการประเมินตามสภาพจริงมาใช้ในการเรียนการสอน ตามมาตรา 26 ว่า “ให้สถานศึกษาจัดการประเมินผู้เรียนโดยพิจารณาจากพัฒนาการของผู้เรียน ความประพฤติ การสังเกตพฤติกรรมการเรียน การร่วมกิจกรรมและการทดสอบควบคู่ไปในกระบวนการเรียนการสอนตามความเหมาะสม ของแต่ละระดับและรูปแบบการศึกษา” นอกจากนี้ หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ได้กล่าวถึง การวัดและประเมินผลการเรียนตามสภาพจริงใน ว่าเกี่ยวข้องกับ การประเมินผลระดับชั้นเรียน เนื่องจากการประเมินผลการเรียนระดับชั้นเรียนในหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 นั้นสอดคล้องกับแนวคิดและหลักการวัดและประเมินผลการเรียนตามสภาพจริง คือ เป็นการประเมินความก้าวหน้าของนักเรียน ใช้วิธีการที่หลากหลาย เน้นการปฏิบัติ ประเมินอย่างต่อเนื่องควบคู่ไปกับการเรียนการสอน นักเรียนและผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการประเมิน จึงทำให้ครูทุกคนจำเป็นต้องปฏิบัติและนำการประเมินผลตามสภาพจริงไปใช้ในการเรียนการสอน ดังนั้นครูที่สมรสแล้วและครูที่เป็น โสดจึงมีการปฏิบัติในการประเมินผลตามสภาพจริง โดยภาพรวมไม่แตกต่างกันแต่อย่างใด

3.3 ครูที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่างกัน มีความรู้ความเข้าใจในด้านความรู้ทั่วไปในการประเมินผลตามสภาพจริงแตกต่างกัน คือ ครูที่มีประสบการณ์ในการทำงานน้อยกว่า 5 ปี มีความรู้ความเข้าใจในด้านความรู้ทั่วไปในการประเมินผลตามสภาพจริงน้อยกว่าครูที่มีประสบการณ์ในการทำงาน 5 – 10 ปี และครูที่มีประสบการณ์ในการทำงานมากกว่า 10 ปี ส่วน

ด้านสภาพการปฏิบัติ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าครูที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่างกันมีสภาพการปฏิบัติในด้านการกำหนดผู้ประเมินแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 กล่าวคือ ครูที่มีประสบการณ์ในการทำงานน้อยกว่า 5 ปี กับครูที่มีประสบการณ์ในการทำงานมากกว่า 10 ปี มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงว่าครูที่มีประสบการณ์ในการทำงานน้อยกว่า 5 ปี มีสภาพการปฏิบัติในการประเมินผลตามสภาพจริงด้านการกำหนดผู้ประเมินน้อยกว่าครูที่มีประสบการณ์ในการทำงานมากกว่า 10 ปี ทั้งนี้เนื่องจาก ครูที่มีประสบการณ์ในการทำงานน้อยกว่า 5 ปี ถือเป็นขั้นเริ่มต้นของการเรียนรู้และการทำงานในโรงเรียน มีระยะเวลาปฏิบัติงานในการจัดการเรียนการสอนน้อยจึงมีความรู้ความเข้าใจใน และสภาพการปฏิบัติในการประเมินผลตามสภาพจริงน้อย แตกต่างจากครูที่มีประสบการณ์ในการทำงานสูง ซึ่งมีโอกาสในการเข้ารับการฝึกอบรมได้มากกว่า จึงมีประสบการณ์ในการทำงานสูงถือได้ว่าเป็นผู้เชี่ยวชาญกว่าจึงมีความรู้ความเข้าใจและสภาพการปฏิบัติในการประเมินตามสภาพจริงมากกว่าซึ่งมีความสอดคล้องกับทฤษฎีความคาดหวัง (Expectancy Theory) ของ Victor W. Vroom (อ้างถึงใน เทพนม เมืองแมน และ สวิง สุวรรณ, 2529 : 29-31) เขาเชื่อว่าพฤติกรรมของคนเป็นผลมาจากการตัดสินใจเลือกระหว่างทางเลือกต่าง ๆ และการเลือกหรือพฤติกรรมเหล่านั้นจะเป็นระบบที่มีความสัมพันธ์กับกระบวนการทางจิตอันได้แก่ การรับรู้ ความเชื่อและเจตคติ เป้าประสงค์ของการเลือกว่า เมื่อไรและภายใต้สภาพการณ์เช่นไรที่คนจะใช้พลังและความพยายามสูงสุดในการช่วยให้งานขององค์กรบรรลุวัตถุประสงค์จากเหตุที่กล่าวมาข้างต้นจึงส่งผลให้ครูในโรงเรียนประถมศึกษาจังหวัดชายแดนภาคใต้ที่มีประสบการณ์การทำงานน้อยกว่า 5 ปี , 5 – ปี และ มากกว่า 10 ปี มีความรู้ความเข้าใจและการปฏิบัติในการประเมินผลตามสภาพจริง โดยภาพรวมแตกต่างกัน

3.4 ครูที่สอนในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน คือ ขนาดเล็ก ขนาดกลางและขนาดใหญ่ มีความรู้ความเข้าใจ และสภาพการปฏิบัติในการประเมินผลตามสภาพจริง โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน ซึ่งขัดแย้งกับผลการวิจัยของ นันทิตา อนันตพันธ์ (2539 : 100) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องพฤติกรรมการวัดและประเมินผลกระบวนการเรียนการสอนของครูประถมศึกษาจังหวัดสงขลาพบว่า ครูชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 – 4 ที่สอนในโรงเรียนขนาดใหญ่มีพฤติกรรมการวัดและประเมินผลมากกว่าครูที่สอนในโรงเรียนที่มีขนาดเล็กและขนาดกลาง การที่ผลการวิจัยปรากฏผลเช่นนี้อาจเป็นเพราะ ก่อนการประกันคุณภาพการศึกษา โรงเรียนขนาดใหญ่มีความพร้อมในเรื่องต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นด้านอาคารสถานที่ หรืออุปกรณ์การเรียน งบประมาณ รวมไปถึงอุปกรณ์ต่างๆ ที่เป็นการส่งเสริมกิจกรรมให้ผู้เรียนมีสุนทรียภาพและลักษณะนิสัยด้านศิลปะ ดนตรีและกีฬา กระบวนการบริหารงานในโรงเรียนก็มีโครงสร้างที่ชัดเจน มีการวางแผนการดำเนินงาน เป็นต้น แต่ในปัจจุบันมีการประกันคุณภาพการศึกษาทำให้โรงเรียนขนาดกลางและขนาดเล็กมีการพัฒนาขึ้น

เพื่อให้สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาที่กำหนดให้โรงเรียนมีการจัดองค์กร/โครงสร้างและการบริหารงานอย่างเป็นระบบ ครบวงจร ให้บรรลุเป้าหมายการศึกษา โดยเน้นความร่วมมือจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ไม่ว่าจะเป็นผู้บริหาร ครู บุคลากรในโรงเรียน ผู้เรียน ตลอดจนชุมชน เพื่อให้ผู้เรียนได้รับประโยชน์จากผลการจัดการศึกษาได้อย่างเต็มที่ (วาสิณี มินิล, 2547 : 162) นอกจากนี้มีพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการให้โรงเรียนเป็นนิติบุคคล ตามมาตรา 39 และ มาตรา 40 ของ พ.ร.บ.การศึกษาแห่งชาติ และกำหนดเรื่องการบริหารงบประมาณของโรงเรียนไว้ว่า ให้กระทรวง คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน และเขตพื้นที่การศึกษา มอบอำนาจในการบริหารจัดการที่เกี่ยวกับงบประมาณไปให้แก่โรงเรียนตามวงเงินงบประมาณที่แต่ละโรงเรียนได้รับมอบ ทำให้โรงเรียนสามารถระดมทรัพยากร บริหารจัดการได้เร็วและมีประสิทธิภาพ ยกเว้นโรงเรียนที่ไม่มีคุณภาพได้ตัดเทียมโรงเรียนขนาดใหญ่ได้ตั้งนั้นครูที่สอนในโรงเรียนที่มี ขนาดเล็ก ขนาดกลางและขนาดใหญ่ จึงมีความรู้ความเข้าใจ และการปฏิบัติในการประเมินผลตามสภาพจริง ไม่แตกต่างกันแต่อย่างใด

3.5 ครูที่สอนในช่วงชั้นต่างกัน คือ ช่วงชั้นที่ 1 ช่วงชั้นที่ 2 และช่วงชั้นที่ 1 และ 2 มีความรู้ความเข้าใจ และการปฏิบัติในการประเมินผลตามสภาพจริง โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของเดือนใจ อินทโกศรี (2544: บทคัดย่อ) ที่ศึกษาเรื่องบทบาทของครูในการประเมินผลตามสภาพจริงในโรงเรียนประถมศึกษาจังหวัดปัตตานี พบว่า ครูที่สอนระดับชั้นที่แตกต่างกันมีบทบาทในการประเมินผลตามสภาพจริงในโรงเรียนประถมศึกษาจังหวัดปัตตานี ไม่แตกต่างกัน และสอดคล้องกับผลการวิจัย ของ นันทิตา อนันตพันธ์ (2539 : 102) ได้ศึกษาวิจัย เรื่องพฤติกรรมกรวัดและประเมินผลกระบวนการเรียนการสอนของครูประถมศึกษาจังหวัดสงขลาพบว่า ครูมีพฤติกรรมกรวัดและประเมินผลการเรียนการสอน โดยภาพรวมและแต่ละด้าน คือการใช้สถิติเบื้องต้น การจัดทำเอกสารและสร้างเครื่องมือ การใช้วิธีการและเครื่องมือ และการกำหนดเกณฑ์และการใช้ผลไม่แตกต่างกัน ตามตัวแปรระดับชั้นที่ปฏิบัติการสอน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ผลการวิจัยการประเมินผลตามสภาพจริงของครูที่สอนช่วงชั้นที่แตกต่างกันมีการประเมินผลตามสภาพจริงโดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน อาจเป็นเพราะว่า ครูที่สอนในระดับประถมศึกษาต้องรับผิดชอบสอนนักเรียนหลายระดับชั้น โดยใช้ระบบการสอนเวียน หรือที่เรียกกันว่า ครูเดินสอน เริ่มต้นด้วยวิธีการประชุมจัดแบ่งกลุ่มประสบการณ์ตามความถนัดของครูแต่ละคน ซึ่งจะพบเห็นรูปแบบการดำเนินการดังกล่าวนี้เป็น 2 ช่วงชั้น คือ ครูที่สอนช่วงชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 - 3 และ ช่วงชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 - 6 และที่สำคัญโครงสร้างของหลักสูตรได้กำหนดรายละเอียดในคำอธิบายรายวิชาแต่ละระดับชั้นไว้เหมาะสมกับวัยและสภาพผู้เรียน อีกทั้งครูทุกคนต้องดำเนินการวัดและประเมินผลนักเรียนตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช

2544 ซึ่งได้กำหนดขั้นตอนรายละเอียดในการดำเนินการไว้เหมาะสมทุกช่วงชั้นซึ่งมีหลักการ กระบวนการ วัตถุประสงค์ เกณฑ์การตัดสินผลและแนวปฏิบัติ สอดรับกันทุกช่วงชั้น นอกจากนี้ อาจเป็นเพราะหลักสูตรได้กำหนดเนื้อหาการเรียนรู้แต่ละระดับชั้นเรียนเข้มข้นเหมาะสมกับ พัฒนาการด้านการเรียนรู้ของผู้เรียน เช่น ช่วงชั้นที่ 1 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-3 การจัดการเรียนรู้ต้อง สนองต่อความสนใจของผู้เรียน โดยคำนึงถึงหลักจิตวิทยาพัฒนาการ และจิตวิทยาการเรียนรู้ ทั้งนี้ ในแต่ละคาบเวลาเรียนนั้น ไม่ควรใช้เวลานานเกินความสนใจของผู้เรียน สถานศึกษาต้อง จัดการเรียนรู้ให้ครบทุกกลุ่มสาระ ในลักษณะบูรณาการที่มีภาษาไทยและคณิตศาสตร์เป็นหลัก เน้น การเรียนรู้ตามสภาพจริง มีความสนุกสนาน ได้ปฏิบัติจริง เพื่อพัฒนาความเป็นมนุษย์ ทักษะ พื้นฐานการติดต่อสื่อสารในการคิดคำนวณ การคิดวิเคราะห์ และพัฒนาลักษณะนิสัยและ สุนทรียภาพ ช่วงชั้นที่ 2 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 การจัดการเรียนรู้มีลักษณะคล้ายกับช่วงชั้นที่ 1 แต่ละเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้เลือกเรียนในสิ่งที่ตนสนใจ มุ่งเน้นทักษะการทำงานเป็นกลุ่ม การสอน แบบบูรณาการ โครงการ การใช้หัวเรื่องในการจัดการเรียนการสอน เพื่อมุ่งให้ผู้เรียนเกิดทักษะใน การคิด การค้นคว้า แสวงหาความรู้ สร้างความรู้ด้วยตนเอง สามารถสร้างสรรค์ผลงานแล้วนำไป แลกเปลี่ยนเรียนรู้กับผู้อื่น จะเห็นได้ว่า โครงสร้างเนื้อหาตามหลักสูตรเป็นตัวกำหนดกิจกรรมการ เรียนรู้แต่ละช่วงชั้นให้นักเรียนสามารถเรียนรู้ตามวัยและวุฒิภาวะและศักยภาพของตนเอง จาก ผลการวิจัยและรายละเอียดที่กล่าวมาข้างต้นทำให้ครูที่สอนช่วงชั้นที่แตกต่างกันมีความรู้ความ เข้าใจและการปฏิบัติในการประเมินผลตามสภาพจริงไม่แตกต่างกัน

3.6 ครูที่สอนในจังหวัดปัตตานีมีความรู้ความเข้าใจด้านความรู้ทั่วไป และด้าน วิธีการและเครื่องมือในการประเมินผลตามสภาพจริง โดยรวมมากกว่าครูที่สอนในจังหวัด นราธิวาส อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 กล่าวคือ ครูที่สอนในจังหวัดปัตตานีสามารถนำ ความรู้ความเข้าใจในการประเมินผลตามสภาพจริงไปใช้ได้มากกว่าครูที่สอนในจังหวัดนราธิวาส จากสรุปการประชุมคณะรัฐมนตรี (เรื่องเกี่ยวกับจังหวัดชายแดนภาคใต้) 3 สิงหาคม 2547 จักรภพ เพ็ญแข ได้สรุปว่า (ออนไลน์ : <http://web.schq.mi.th/~j5/heart/cab030847south.htm>.) ประชากร ใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้มีความรู้ต่ำกว่า ป. 6 มากที่สุด จำนวน 489,796 คน คิดเป็นร้อยละ 44.85 มีประชากรสำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีขึ้นไปเพียง 39,097 คน คิดเป็นร้อยละ 3.58 จังหวัดที่ต้องการความช่วยเหลือทางด้านการศึกษามากที่สุดได้แก่ จังหวัดยะลา และจังหวัด นราธิวาส คิดเป็นร้อยละ 16.72 และ 15.72 ตามลำดับ ส่วนจังหวัดปัตตานี ต้องการรับความ ช่วยเหลือมากที่สุด คือ การจัดหาอาชีพ ร้อยละ 17.71 และรองลงมา คือ ช่วยเหลือเงินทุนและ การเงิน คิดเป็นร้อยละ 13.90 ซึ่งจะเห็นได้ว่าจังหวัดปัตตานีไม่ต้องการความช่วยเหลือด้าน การศึกษา นั่นคือ ประชากรในจังหวัดปัตตานีมีการศึกษาอยู่ในระดับต่ำกว่า ประชากรในจังหวัด

ยะลาและนราธิวาส นอกจากนี้ จังหวัดปัตตานีมีสถาบันทางการศึกษาระดับอุดมศึกษา เช่น มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี และจังหวัดยะลามีมหาวิทยาลัยสถาบันราชภัฏยะลา เป็นต้น ทำให้ครุมีโอกาส ศึกษาหาความรู้ในการประเมินผลตามสภาพจริงได้มากกว่าครูที่สอนใน จังหวัดนราธิวาส ส่งผลให้ครูที่สอนในจังหวัดปัตตานีมีความรู้ความเข้าใจในการประเมินผลตาม สภาพจริงไม่แตกต่างกับครูที่สอนในจังหวัดยะลา แต่มีความรู้ความเข้าใจมากกว่าครูที่สอนใน จังหวัดนราธิวาส

ด้านการปฏิบัติ ในการกำหนดผู้ประเมิน การเลือกใช้เทคนิควิธีและเครื่องมือใน การประเมิน การกำหนดเวลาและสถานที่ที่จะประเมิน การวิเคราะห์และวิธีการจัดการข้อมูลการ ประเมิน ครูที่สอนในจังหวัดปัตตานีและจังหวัดนราธิวาสมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทาง สถิติ แสดงว่าครูที่สอนในจังหวัดปัตตานี มีระดับการปฏิบัติในการประเมินผลตามสภาพจริง โดยรวมมากกว่าครูที่สอนในจังหวัดนราธิวาส ทั้งนี้เนื่องจาก ผลการวิจัยพบว่า ครูที่สอนในจังหวัด ปัตตานีมีความรู้ความเข้าใจในการประเมินผลตามสภาพจริงมากกว่าครูที่สอนในจังหวัดนราธิวาส ทำให้ครูที่สอนในจังหวัดปัตตานีมีแนวทางในการปฏิบัติ สามารถปฏิบัติได้ด้วยความมั่นใจมากกว่า ครูที่สอนในจังหวัดนราธิวาส

3.7 ครูที่มีประสบการณ์ในการฝึกอบรมเกี่ยวกับการประเมินผลตามสภาพจริง มากกว่า 3 ครั้ง มีความรู้ความเข้าใจและการปฏิบัติในการประเมินผลตามสภาพจริง โดยรวม มากกว่า ครูที่ไม่มีประสบการณ์ในการฝึกอบรม และมีประสบการณ์ในการฝึกอบรมเพียง 1 – 2 ครั้ง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 กล่าวคือ ครูที่มีประสบการณ์ในการฝึกอบรมเกี่ยวกับการ ประเมินผลตามสภาพจริงมากกว่า 3 ครั้ง มีความรู้ความเข้าใจที่สามารถนำไปใช้ได้ มากกว่า ครูที่ไม่มี ประสบการณ์ในการฝึกอบรม และมีประสบการณ์ในการฝึกอบรมเพียง 1 – 2 ครั้ง สามารถ นำไปใช้ได้ มากกว่า ครูที่ไม่มีประสบการณ์ในการฝึกอบรม และมีประสบการณ์ในการฝึกอบรม เพียง 1 – 2 ครั้ง สอดคล้องกับงานวิจัยของ นริศ อัมภรัตน์ (2546: 102) ได้ศึกษาเรื่อง การพัฒนาครู ด้านการประเมินผลการเรียนตามสภาพจริง โรงเรียนเขื่อนขันธ์กาบแก้วบัวบาน จังหวัดศรีสะเกษ พบว่า การประชุมเชิงปฏิบัติการทำให้ครูผู้เข้าร่วมการศึกษาค้นคว้าตระหนักถึงความจำเป็นในการจัดการ เรียนการสอนที่จะต้องเกิดควบคู่กับการประเมินผลการเรียน ซึ่งทำให้ครูสามารถแยกการสอน การเรียนรู้และการประเมินผลการเรียนออกจากกันได้ ครูที่เข้าร่วมประชุมมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับ หลักการ แนวคิดและความหมายของของการประเมินผลตามสภาพจริงและมีความเชื่อมั่นว่าจะ สามารถนำไปใช้ในการเรียนการสอนในชั้นเรียน ได้ ทั้งนี้เนื่องจากการศึกษาอบรมเป็นกิจกรรม หนึ่งที่ทำให้ครูผู้ร่วมศึกษาค้นคว้าได้รับความรู้เพิ่มเติมจากการศึกษาเอกสารมีความเข้าใจแนวทาง ของวิทยากรที่มีความรู้และประสบการณ์ได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้กันที่ปฏิบัติประจำ พัฒนาขึ้นทั้งด้าน

ความรู้และแนวปฏิบัติที่ครูผู้สอนร่วมศึกษาค้นคว้าสนใจ ทำให้เกิดความเข้าใจสามารถปฏิบัติงานอย่างมั่นใจและกล้าแสดงออก (เฉลียว คล้ายหนองสรวง, 2548 : 80) จากเหตุผลดังกล่าวทำให้ครูที่มีประสบการณ์ในการฝึกอบรมเกี่ยวกับประเมินผลตามสภาพจริงมากกว่า 3 ครั้ง มีความรู้ความเข้าใจและการปฏิบัติในการประเมินผลตามสภาพจริง โดยรวมมากกว่า ครูที่ไม่มีประสบการณ์ในการฝึกอบรม และมีประสบการณ์ในการฝึกอบรมเพียง 1 – 2 ครั้ง

4. การศึกษาปัญหาและข้อเสนอแนะในการประเมินผลตามสภาพจริงของครูในโรงเรียนประถมศึกษาใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยพิจารณา 9 ด้านดังต่อไปนี้ คือ

4.1 ด้านการวางแผนการวัดและประเมินผลการเรียนในรายวิชาที่สอน มีปัญหาและข้อเสนอแนะ ได้แก่ นักเรียนมีความแตกต่างในระดับการรับรู้ค่อนข้างมาก ไม่มีความพยายามในการทำงาน ไม่ปรับปรุงงาน ไม่ตั้งใจในการปฏิบัติงานเท่าที่ควร ไม่มีความรับผิดชอบ นักเรียนอ่านหนังสือไม่ได้เป็นส่วนใหญ่ มีสมาธิในการเรียนในระยะสั้น ใช้เวลาในการทำงานมากเกินไป ขาดอุปกรณ์การเรียน นักเรียนขาดเรียนบ่อย ครูไม่มีเวลา และเสียเวลาในการวิเคราะห์อัตราส่วนตามผลการเรียนรู้ที่คาดหวังหลายเรื่อง ไม่สามารถประเมินไปตามที่กำหนดในผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง ไม่สามารถดำเนินการได้ครบทุกสาระที่สอน นอกจากนี้ครูขาดความรู้ในการวิเคราะห์หลักสูตร ขาดทักษะในการสร้างเครื่องมือวัด ขาดความรู้ในด้านการวัดและประเมินผลในรูปแบบอื่น ๆ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของนันทิตา อนันตพันธ์ (2539 : 98) พบว่าครูที่สอนประจำชั้นไม่มีการเปลี่ยนชั่วโมงสอน ครูมีงานอื่นๆ ต้องรับผิดชอบนอกเหนือจากงานวัดผลประเมินผล เช่นงานอาหารกลางวัน งานห้องสหกรณ์ งานอนามัยโรงเรียน ฯลฯ และสอดคล้องกับงานวิจัยของสุทธิพรรณ ไชยวงศ์ (2534: บทคัดย่อ) ที่ทำการวิจัยเรื่องการศึกษาความเข้าใจและวิธีการประเมินผลการเรียนตามหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2533) ของครูในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ เขตการศึกษา 8 พบว่า ครูมีปัญหาด้าน

4.2 ด้านการกำหนดเป้าหมายในการประเมินผลการเรียน มีปัญหาและข้อเสนอแนะ คือ เมื่อกำหนดเป้าหมายแล้วไม่เป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนด เนื่องจากนักเรียนขาดเรียน และประเมินได้ไม่ครบคลุม นั่นคือประเมินได้เฉพาะความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาเท่านั้น ไม่สามารถนำผลการประเมินไปประยุกต์ใช้ได้ นอกจากนี้นักเรียนไม่ให้ความสำคัญกับการประเมิน และต้องใช้เวลาในการประเมินมากเนื่องจากศักยภาพในด้านการศึกษาของนักเรียนต่างกัน โดยที่นักเรียนบางรายจะต้องประเมินหลายครั้งถึงจะผ่าน ส่วนข้อเสนอแนะมี ดังนี้คือ ในการจัดทำแผนการเรียนรู้อันแต่ละแผนควรมีการประเมินที่หลากหลาย วิธีการประเมินที่ดีควรใช้เกณฑ์ของ

Rubric ในการกำหนดค่าหรือระดับของคะแนนควรแจ้งให้นักเรียนทราบ และการประเมินโดยนักเรียนและผู้ปกครอง บางครั้งจะได้ข้อมูลที่ไม่ตรงกับความเป็นจริง

4.3 ด้านการกำหนดขอบเขตในการประเมินผล มีปัญหาและข้อเสนอแนะ คือ นักเรียนมีพื้นฐานด้านความรู้ ในวิชาทักษะอ่อนมาก ทั้งทางด้านการพูด การอ่าน การเขียน การคิด วิเคราะห์ สังเคราะห์ และเขียนสื่อความ และครูไม่สามารถประเมินตามแผนที่กำหนดไว้ เนื่องจากมีข้อจำกัดในด้านเวลา เกิดความยุ่งยากในการกรอกคะแนนเนื่องจากไม่มีแบบประเมินที่แน่นอน ควร มีแบบประเมินเป็นชิ้นงานทุกด้านให้ชัดเจน ครูประเมินได้ไม่ครบทุกด้าน ส่วนใหญ่ประเมินได้ เพียงหนึ่งหรือสองด้าน คือด้านความรู้ความเข้าใจและด้านทักษะกระบวนการ ควรมีการสนับสนุนให้ ครูสามารถประเมินได้ครบทั้งสามด้าน

4.4 ด้านการกำหนดผู้ประเมินผลการเรียน มีปัญหาและข้อเสนอแนะ คือ ครูและผู้ปกครองไม่มีเวลา ไม่สะดวก ไม่เข้าใจเครื่องมือและรายการประเมินทำให้ได้ข้อมูลที่ไม่ครบถ้วน ซึ่งครูจะต้องทำความเข้าใจให้ถูกต้องตรงกันของผู้ประเมินทุกฝ่าย โดยกำหนดเวลาที่แน่นอนให้ผู้ปกครองได้มาพบปะกับครูประจำชั้นและครูผู้สอน

4.5 ด้านการใช้เครื่องมือและเทคนิควิธีในการประเมินผลตามสภาพจริง ปัญหาและข้อเสนอแนะ คือ ขาดเครื่องมือและขาดความรู้ความเข้าใจในการออกแบบเครื่องมือ ซึ่ง สอดคล้องกับงานวิจัยของสุชาติ เรืองดำ (2546 : 104) ซึ่งศึกษาปัญหาการจัดการเรียนการสอนวิชา พลศึกษา ในโรงเรียนขยายโอกาส ทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานคณะกรรมการการ ประถมศึกษาแห่งชาติ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ พบว่าครูผู้สอนไม่มีความรู้ในเรื่องการวัดและ ประเมินผลวิชาพลศึกษาอย่างดีพอ ไม่มีความรู้ หรือเข้าใจเกี่ยวกับการวัดและประเมินผลตาม หลักสูตรที่กำหนดไว้ หรือในบางคนอาจจะมีการใช้วิธีการ วัด และเกณฑ์ในการให้คะแนนอย่าง เป็นอัตนัย (การให้คะแนนขึ้นอยู่กับครูผู้สอน) ไม่มี การประเมินด้วยวิธีการที่หลากหลาย ไม่ได้ใช้ การประเมินตามสภาพจริง และจากผลการวิจัยอรุณ โยธสิงห์ (บทคัดย่อ : 2544) เรื่อง ความเข้าใจ สภาพการปฏิบัติ และปัญหาในการประเมินผลการเรียนตามสภาพจริงของครูผู้สอนในโรงเรียนนำ ร่องและโรงเรียนเครือข่ายการใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน 2544 พบว่า ครูผู้สอนประสบ ปัญหาด้านวิธีการและการสร้างเครื่องมือ มีความวิตกกังวลว่าเครื่องมือที่สร้างอาจไม่ถูกต้องตาม หลักการเทคนิควิธีการใช้เครื่องมือที่ถูกต้องในการประเมิน ดังนั้น ฝ่ายนิเทศติดตามผล และ ผู้บริหารของ โรงเรียน ควรมีการอบรมให้ครูสามารถสร้างและใช้เครื่องมืออย่างถูกต้อง เพื่อให้ นักเรียนเกิดการเรียนรู้ที่แท้จริง นอกจากนี้ครูไม่สามารถประเมินได้ครอบคลุมตามจุดประสงค์การ เรียนรู้เนื่องจากมีข้อจำกัดในด้านเวลา

4.6 ด้านการกำหนดเวลาและสถานที่ในการประเมิน มีปัญหาและข้อเสนอแนะ คือ ครูไม่สามารถประเมินผลได้ตามที่กำหนด เนื่องจากขาดการเตรียมการ การประเมินในห้องเรียนมีข้อจำกัดคือ ไม่สามารถควบคุมพฤติกรรมของนักเรียนที่แท้จริงได้ ควรมีเกณฑ์การประเมินในรูปแบบต่าง ๆ การประเมินก่อนสอนจะเกิดอุปสรรคเนื่องจากนักเรียนใช้เวลาในการทำงานมากเกินไป การประเมินนอกห้องเรียนครูต้องระวังตัวเป็นพิเศษเนื่องจากสถานการณ์ความรุนแรงในภาคใต้

4.7 ด้านการจัดเก็บข้อมูลและวิเคราะห์ผลที่ได้จากการประเมิน มีปัญหาและข้อเสนอแนะ คือ การเก็บข้อมูลและวิเคราะห์ จะต้องทำเป็นขั้นตอนเป็นระบบที่ค่อนข้างยุ่งยาก และต้องใช้เวลา ส่วนใหญ่ไม่ได้นำข้อมูลจากการวิเคราะห์ไปใช้แก้ไข พัฒนาหรือส่งเสริมผู้เรียนให้เป็นระบบครบทุกขั้นตอน ตามหลักการทฤษฎีของ PCDA บางครั้งเก็บข้อมูลไว้เฉย ๆ โดยไม่มีการวิเคราะห์ หรือเก็บข้อมูลเป็นหลักฐานเท่านั้น โดยไม่ได้นำมาพัฒนาผู้เรียน ต้องมีการสอนซ่อมเสริมเพื่อพัฒนาผู้เรียน โดยใช้กิจกรรมเพื่อนสอนเพื่อน เป็นการซ่อมคนอ่อนและเสริมคนเก่ง แต่ครูต้องดูแลแนะนำ

4.8 ด้านการกำหนดเกณฑ์ในการประเมิน มีปัญหาและข้อเสนอแนะ คือ นักเรียนส่วนใหญ่ไม่สามารถเรียนรู้ได้ตามเกณฑ์ที่วางไว้ ทำให้ต้องสอนซ่อมเสริมเพื่อให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ที่ดีขึ้น และบางครั้งจำเป็นต้องลดเกณฑ์เพื่อให้นักเรียนผ่าน ส่งผลให้นักเรียนไม่มีคุณภาพ คุณภาพการศึกษาด้อยลงไม่เป็นไปตามเกณฑ์ที่ทางราชการกำหนดหรือคาดหวัง ครูส่วนใหญ่ไม่เข้าใจวิธีการสร้างเกณฑ์และไม่ได้กำหนดเกณฑ์ร่วมกับผู้เรียน ไม่ได้บอกจุดประสงค์การเรียนรู้ รวมทั้งวิธีการและเครื่องมือที่ใช้ให้ผู้เรียนทราบ ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของไลท์เนอร์ และคณะ (Leitner, et al. 1993 อ้างถึงใน ชัยฤทธิ์ ศิลาดเดช, 2539 : 41) พบว่า การใช้การประเมินวิธีนี้ จะประสบผลสำเร็จได้นั้นขึ้นอยู่กับองค์ประกอบสำคัญมากประการหนึ่งคือ การพัฒนาเกณฑ์การให้คะแนน ทั้งนี้อาจจะเป็นเพราะครูไม่เข้าใจวิธีการสร้างเกณฑ์การประเมินผลที่ชัดเจนพอ แม้จะมีครูส่วนหนึ่งพยายามจะพัฒนาตนเองในประเด็นดังกล่าวแต่บุคลากรที่จะให้ความชัดเจนเรื่องนี้ มีจำนวนน้อย ซึ่งสอดคล้องกับผลการสังเคราะห์เชิงคุณลักษณะของงานวิจัยที่เกี่ยวกับภาษาไทย ของกรมวิชาการ (2538 : 70 – 74) ด้านการวัดและประเมินผล พบว่า โรงเรียนได้จัดให้ครูร่วมกันสร้างเกณฑ์ใช้ในการวัดจุดประสงค์การเรียนรู้ วัดและประเมินผล โครงการสำรวจความพร้อมการเรียนการสอนและนำผลการประเมินไปใช้ปรับปรุงการเรียนการสอน แต่ยังขาดบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถในการสร้างเครื่องมือวัดและพัฒนาการทางภาษาที่มีประสิทธิภาพ และขาดความร่วมมือในการเป็นกรรมการพิจารณาเนื้อหาและสร้างตารางวิเคราะห์หลักสูตร ด้านเครื่องมือและไม่สามารถกำหนดเกณฑ์การให้คะแนนวัดผลได้อย่างชัดเจน สอดคล้องกับผลการวิจัยของ

อับดุลรอแม การ์ตูมา (2542 : 58) ที่ศึกษาปัญหาการสอนภาษาอังกฤษของครูชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 พบว่า ด้านการวัดและประเมินผล เกี่ยวกับการสร้างเกณฑ์ในการประเมินปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง และเช่นเดียวกับผลการวิจัย ของนันทิตา อนันตพันธ์ (2539 : 102) ที่ศึกษาวิจัย เรื่อง พฤติกรรมการวัดและประเมินผลกระบวนการเรียนการสอนของครูประถมศึกษาจังหวัดสงขลา พบว่า พฤติกรรมการวัดและประเมินผลโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลางการที่ผลการวิจัยบทบาทของครูในด้านสร้างเกณฑ์ในการประเมินผลตามสภาพจริงอยู่ในระดับปานกลาง อาจจะเป็นเพราะว่าบุคลากรและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องที่ติดตามตรวจสอบการดำเนินการประเมินผลผู้เรียนทุกระดับมิได้ ให้ความสำคัญกับกระบวนการวัดและประเมินผลผู้เรียนทั้งระบบ จะตรวจสอบหรือติดตามเฉพาะจุดประสงค์การเรียนรู้ที่สำคัญ ๆ ตามที่ระบุใน ป.02 แต่ละระดับชั้นเท่านั้น อันจะเป็นโอกาสให้ครูละเลยกระบวนการวัดและประเมินผลในขั้นต้น เช่นการประเมินผลก่อนเรียน การประเมินผลระหว่างเรียน ซึ่งล้วนแล้วแต่เป็นขั้นตอนสำคัญมากในการพัฒนาผู้เรียนด้วยการใช้เกณฑ์การประเมินผลในการผ่านจุดประสงค์ย่อยทั้งระบบก่อนที่ผู้เรียนจะผ่านจุดประสงค์ใน ป.02 และในคู่มือการประเมินผลการเรียนตามหลักสูตรประถมศึกษาพุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) (กรมวิชาการ , 2534 : 16) ก็ได้ระบุไว้ว่า เนื่องจากจุดประสงค์การเรียนรู้ของแต่ละกลุ่มประสบการณ์มีจำนวนมาก การประเมินการผ่านจุดประสงค์การเรียนรู้ของผู้เรียนนั้น ระเบียบนี้ ให้ครูเลือกจุดประสงค์ที่สำคัญ จำนวนหนึ่งไปกำหนดไว้ในเอกสาร ป.02 เป็นจุดประสงค์การเรียนรู้ของแต่ละกลุ่มประสบการณ์และใช้เป็นเป้าหมายการเรียนรู้ของแต่ละชั้น อีกประการหนึ่งครูจะใช้เกณฑ์ผลการเรียนขั้นต่ำที่ระเบียบกำหนดไว้ ในการตัดสินผลการเรียน คือ ร้อยละ 50 ของคะแนนการสอบปลายภาคหรือปลายปี

4.9 ด้านการตัดสินผลการเรียนที่ได้จากการประเมิน ปัญหาและข้อเสนอแนะ คือ โรงเรียนให้ลดอัตราการซ้ำชั้นทำให้นักเรียนที่ไม่ผ่านการประเมินครูจำเป็นต้องผ่าน นักเรียนอ่อนด้านการคิดวิเคราะห์มาก การตัดสินผลด้านคุณธรรมจริยธรรม บางโรงเรียนใช้ระดับคุณภาพ 4 ระดับ เกิดช่องว่างระหว่างคะแนนสูง

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 จากผลการวิจัยพบว่า ครูในโรงเรียนประถมศึกษาใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้มีความรู้ความเข้าใจในการประเมินผลตามสภาพจริง โดยรวมในระดับควรปรับปรุงบ้าง

นั่นคือ ครูควรเรียนรู้เพิ่มเติมบ้าง จึงสามารถนำความรู้ในการประเมินผลตามสภาพจริงไปใช้ได้ และจากการศึกษาพบว่า ครูได้รับการฝึกอบรมเกี่ยวกับการประเมินผลตามสภาพจริง จำนวน 1 – 2 ครั้ง ร้อยละ 54.10 ครูที่ไม่เคยได้รับการอบรมเกี่ยวกับการประเมินผลตามสภาพจริง ร้อยละ 35.26 ซึ่งเป็นจำนวนที่มากพอสมควร ดังนั้นหน่วยต้นสังกัด เช่น สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ และโรงเรียนต้องให้การดูแลและให้ความสำคัญในการประเมินผลตามสภาพจริงของโรงเรียนในสังกัดให้มากยิ่งขึ้น โดยการฝึกอบรมครูในการประเมินตามสภาพจริง เน้นการปฏิบัติจริง มีการนิเทศติดตาม มีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ทั้งนี้เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพในการจัดการศึกษาให้ได้ผลอย่างจริงจัง และสามารถพัฒนาบุคลากรทางการศึกษาใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ต่อไป

1.2 ในการจัดการอบรมเกี่ยวกับการประเมินผลตามสภาพจริง ควรคำนึงถึงตัวแปร สถานภาพการสมรส ประสบการณ์ในการทำงาน จังหวัดที่สอน และประสบการณ์ในการฝึกอบรมเกี่ยวกับการประเมินผลตามสภาพจริง เนื่องจากตัวแปรเหล่านี้ทำให้เกิดความแตกต่างต่อความรู้ความเข้าใจในการประเมินผลตามสภาพจริงของครู

1.3 ครูในโรงเรียนประถมศึกษาใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้มีการปฏิบัติในการประเมินผลตามสภาพจริง โดยรวมและรายด้านทุกด้านอยู่ในระดับที่ครูปฏิบัติแทบทุกครั้งที่ต้องการทำในการเรียนการสอน ดังนั้นผู้บริหารโรงเรียนและผู้ที่เกี่ยวข้องทุกระดับ ควรเสริมสร้างขวัญและกำลังใจให้ครูในโรงเรียนประถมศึกษาจังหวัดชายแดนภาคใต้ได้ปฏิบัติหน้าที่อย่างดีตลอดไป นอกจากนี้ควรส่งเสริมให้ครูใช้รูปแบบการวัดและประเมินผลตามสภาพจริง ได้กับผู้เรียนทุกระดับชั้นและทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ เพื่อจะได้รู้ว่าถ้าครูปฏิบัติอย่างจริงจังและครบถ้วนทุกขั้นตอนแล้วผลสำเร็จจะเกิดกับครูและนักเรียนต่อไป

1.4 ปัญหาในการประเมินตามสภาพจริงของครูในโรงเรียนประถมศึกษาใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ส่วนใหญ่ คือ ครูไม่มีเวลาที่จะประเมินได้ทุกกลุ่มสาระเนื่องจากเหตุการณ์ความไม่สงบในพื้นที่ และไม่สามารถประเมินร่วมกับผู้ปกครองและชุมชนได้ นอกจากนี้นักเรียนมีพื้นฐานด้านความรู้ ในวิชาทักษะอ่อนมาก เช่น วิชาภาษาไทยซึ่งเป็นวิชาหลักในการศึกษาวิชาอื่น ๆ ดังนั้น ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาในระดับประถมศึกษาควรให้ความสำคัญและหาแนวทางแก้ไข ปัญหาเกี่ยวกับการใช้ภาษาไทยในโรงเรียนให้มากยิ่งขึ้น

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาการประเมินผลตามสภาพจริงของครูในจังหวัดอื่น ๆ ที่ไม่ประสบปัญหาความไม่สงบในพื้นที่

2.2 ควรมีการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการวัดและประเมินผลตามสภาพจริงของครู

2.2 ควรมีการใช้เทคนิคเพิ่มเติมในการเก็บรวบรวมข้อมูล เช่น การสัมภาษณ์เชิงลึก ในการประเมินผลตามสภาพจริงของครู